

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ГЛУХИХ ДІТЕЙ

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

6-7 класи

Укладач: **Харчук Тетяна**, вчитель історії Комунального навчального закладу
«Житомирська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів №2»
Житомирської обласної ради.

Київ – 2015

Пояснювальна записка

Загальна характеристика предмета

Історія як навчальний предмет відіграє значну роль у розвитку особистості, розвиває учнівську допитливість та уяву, надихає ставити запитання та отримувати відповіді щодо минулого свого краю, своєї держави, Європи та світу в цілому. Історія допомагає школярам з вадами слуху ідентифікувати себе як громадян України, усвідомлювати складність зв'язку сьогодення з минулим, сприймати культурне розмаїття суспільств, підготуватися до життя в складному сучасному світі.

Програма інтегрованого курсу «Всесвітня історія та історія України» (6 клас) та курсу «Всесвітня історія» (7 – 10 класи) для шкіл для глухих дітей ґрунтується на відповідних програмах для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених МОН молоді спорту України 6 червня 2012 року, наказ № 664.

Програма з історії спрямована на реалізацію вимог освітньої галузі «Суспільствознавство» Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, конкретизує зміст історичного компонента галузі та вимоги до загальноосвітньої підготовки учнів з історії. Вона виконуватиме дві функції: *інформаційно методичну* — дає змогу всім учасникам навчально виховного процесу й авторам відповідних підручників та інших навчально методичних матеріалів дізнатися про мету, завдання та шляхи їх досягнення в межах навчального предмета «Історія» заради розвитку, навчання і виховання дитини; *організаційно методичну* — передбачає розподіл навчального матеріалу на етапи (роки) вивчення, визначення кількісних та якісних характеристик процесу навчання для укладання поурочного планування та відповідної атестації учнів.

Метою навчання історії в спеціальній школі є формування в учнів з вадами слуху самоідентичності та почуття власної гідності на основі осмислення соціального і морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті загального історичного процесу.

Завданнями шкільної історичної освіти є:

- розвиток інтересу учнів до історії як сфери знань і навчального предмета, власних освітніх запитів і вміння їх задовольняти;
- здобуття та засвоєння учнями системних знань про головні події, явища та тенденції в історії України та світу;

- ознайомлення їх з духовними і культурними надбаннями та цінностями, історико культурними традиціями українського народу і цивілізації в цілому;

- формування в учнів умінь визначати, відбирати і використовувати у процесі пошуку інформацію про минуле, різні види історичних джерел, зокрема текстові, візуальні та усні, артефакти, об'єкти навколишнього історичного середовища (музеї, архіви, пам'ятки культури та архітектури), інформаційно комп'ютерні технології, а також умінь представляти обґрунтовані та структуровані знання, власне розуміння історії з використанням відповідного понятійного апарату та виважено розглядати контрверсійні, суперечливі теми.

У програмі представлено курс *всесвітньої історії* з давніх часів до сьогодення, які становлять *хронологічно послідовне, лінійну систему* шкільної історичної освіти. Процеси, події, явища вітчизняної історії висвітлюються в *контексті* загальноєвропейської та світової історії. Передбачено *синхроністичне* вивчення та узгодження матеріалу курсів всесвітньої історії в кожному класі, виходячи із можливостей міжкурскових зв'язків та порівняльного узагальнення. Плануючи навчальний процес, педагог має визначити оптимальну для конкретної педагогічної ситуації послідовність вивчення окремих тем і сюжетів.

Людина розглядається у змісті програми як суб'єкт і творець історії. Методологія відбору змісту програмного матеріалу ґрунтується на системі наукових ідей і понять сучасної історичної науки, загальнолюдських цінностях українського суспільства, сучасних психолого педагогічних вимогах до процесу навчання в основній школі. Засвоєння учнями навчального змісту, пропонуваного даною програмою, забезпечує умови набуття ними ключових і галузевих компетентностей та предметної історичної компетентності.

Зміст курсів відповідно до змістових ліній Державного стандарту галузі передбачає *багатоаспектність* викладу — вивчення різних вимірів історії (соціального, економічного, політичного, культурного, гендерного тощо) та *багатоперспективність* — вивчення історії з погляду різних суб'єктів історичного процесу. Особливу увагу приділено питанням історії ідей та духовних зрушень, соціального і повсякденного життя, взаємовідносинам, взаємовпливу та діалогу культур різних народів. Це дає змогу разом з формуванням конкретних знань і загально історичних уявлень учнів створювати умови для розвитку їх моральних та естетичних цінностей. *Змістові лінії* «людина — людина», «людина — суспільство», «людина — влада», «людина — світ уявлень та ідей», «людина — простір», «людина — природа», «людина — світ речей» ураховані як у складових змісту конкретних курсів, так і в державних вимогах до рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

Навчальний матеріал komponується за проблемно тематичними блоками — однорідними за змістом групами фактів і понять, що характеризують у хронологічній послідовності окремі аспекти та тенденції суспільного життя. При цьому відібрано найхарактерніші, ключові події, явища, процеси відповідних історичних епох на прикладах окремих країн та регіонів. Передбачено поєднання *тематично поглибленого й оглядового* вивчення з урахуванням можливостей синхронного викладання двох взаємопов'язаних курсів.

Пропоновані програми з історії забезпечують *державний компонент* історичної освіти, обов'язковий до виконання на території всієї країни. Необхідний *регіональний* та *краєзнавчий* компоненти реалізуються за рахунок уроків з історії рідного краю, варіативної частини навчального плану і навчально методичних можливостей кожної школи.

Зміст і обсяг навчального матеріалу курсів, що ґрунтується на новітніх досягненнях вітчизняної історичної науки, відповідають віковим та нозологічним особливостям учнів з вадами слуху та освітнім викликам сучасного суспільства.

Особливості організації навчання учнів історії за цією програмою

З психолого дидактичного погляду програму побудовано на поєднанні *особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного* підходів до навчання.

Реалізація цих підходів у практиці навчання в поєднанні з істотними змінами в структурі викладу матеріалу та розвантаженням окремих курсів потребує коригування в організації навчального процесу. У пропонуваній програмі ці зміни відображено в таких структурних елементах, як вступні уроки, практичні заняття, уроки узагальнення та оглядові уроки.

Програма кожного з навчальних курсів історії України та всесвітньої історії у 6—10 класах розпочинається двома вступними уроками. Перший із цих уроків, зазначений у тексті програми як **«Повторення»**, має на меті відтворення у пам'яті учнів матеріалу попереднього навчального року (ідейно культурна спадщина періоду, його основні етапи, головні події, що відбулися у житті суспільства до початку нового періоду, ключові історичні особи тощо). Така актуалізація знань і уявлень має полегшити засвоєння нового матеріалу і сприятиме розумінню учнями безперервності та цілісності історичного процесу. Другий урок кожного курсу — **«Вступ»** — передбачає ознайомлення учнів із метою вивчення відповідного історичного періоду, його особливостями та історичними джерелами.

З метою набуття школярами історичної та інших компетентностей та відповідно до державних вимог із загальноосвітньої підготовки учнів окремою структурною складовою програми вперше стають спеціальні уроки — **практичні заняття**. Практичні заняття з історії відрізняються від практичних і лабораторних робіт з природничих предметів. Такі заняття в курсі історії мають подвійну мету: є способом вивчення нового матеріалу на основі опрацювання історичних джерел та важливим засобом формування предметних умінь і навичок учнів. Кожне із пропонованих практичних занять присвячується певній темі та передбачає переважно самостійну роботу учнів над окремими питаннями теми з використанням різноманітних джерел знань (підручники, де вміщено тематичні історичні джерела — як текстові, так і візуальні, довідкові матеріали, запитання і завдання, інтернет ресурси, фонди музеїв, місцеві історичні пам'ятки, оглянуті учнями).

Відповідно до вікових можливостей учнів та історичного контексту практичні заняття мають сприяти здобуттю школярами навичок аналізу різних історичних джерел, розумінню ними важливості таких категорій, як час і простір, зміни та безперервність, причини і наслідки, значущість подій та процесів, культурна різноманітність, важливість доказів і можливість різних інтерпретацій.

Під час практичного заняття вчитель є консультантом у процесі самостійної роботи учнів, надаючи їм необхідну допомогу залежно від віку та пізнавальних можливостей. Матеріали до практичних занять і методичні рекомендації щодо організації пізнавальної діяльності учнів мають бути подані в підручниках. Порядок проведення практичних занять та оцінювання їх результатів залишається в компетенції вчителя.

Програмою передбачено також **уроки узагальнення до окремих розділів та уроки узагальнення до окремих курсів**. На цих уроках учні з допомогою вчителя мають можливість систематизувати вивчене, відрефлексувати процес навчання і повернутись до найскладніших моментів теми, курсу, піднести розуміння навчального матеріалу на новий рівень, використати міжкурсові та міжпредметні зв'язки. Деякі з уроків узагальнення вчитель може проводити як інтегровані, об'єднуючи всесвітню історію з історією України заради поглиблення розуміння учнями взаємозумовленості історичних процесів національної та європейської історії, проведення зіставлень і порівнянь.

Перевірка результатів навчання учнів історії передбачає оцінювання засвоєних ними знань і сформованих умінь та навичок. Оцінювання може відбуватися як письмова робота (за запитаннями, відкритими або тестовими завданнями) або як усна відповідь.

Деякі теми пропонуються для вивчення на **оглядових уроках**, які запроваджуються з метою розвантаження учнів, використання міжпредметних та міждисциплінарних зв'язків із курсами української і зарубіжної літератур, географії, мистецтва, правознавства тощо і створення цілісної картини історичного розвитку. Контроль знань та оцінювання навчальних досягнень учнів під час вивчення тем, що пропонуються для оглядового вивчення, не передбачається.

Наприкінці кожного курсу обов'язково передбачено години **резервного часу**, які вчитель використовує на власний розсуд.

Структура програми

Основними компонентами змісту за цією програмою є: коротка характеристика окремих навчальних курсів; зміст історичного навчального матеріалу, структурований за темами; перелік державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, складених відповідно до вимог стандарту, на які орієнтується вчитель.

До кожної теми подано перелік *основних питань* змісту, які обов'язково мають бути відображені в підручниках або посібниках, що і повідомляють учням зміст навчального історичного матеріалу. Вони засвоюються у вигляді знань історичних фактів і понять різного ступеня узагальненості та складності.

Зміст теми не розподілений за окремими уроками, тому автори підручників і вчителі, орієнтуючись на вимоги щодо підготовки учнів, мають можливість визначати назву теми, кількість, обсяг і перелік запитань кожного уроку залежно від особливостей учнів класу та індивідуального підходу педагога до викладання.

Пропоновані питання є мінімумом знань, які учні обов'язково повинні засвоїти на різних рівнях навчальних досягнень, та індивідуального розвитку їх пізнавальних можливостей. Вони мають опанувати матеріал щодо зазначених у програмі історичних фактів, історичних діячів та пам'яток історії і культури.

Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів подано в програмі у вигляді переліку вмінь і навичок, що їх учні мають набути під час вивчення тієї чи іншої теми. Вони повністю відповідають вимогам, передбачених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, та є їх детальною конкретизацією, на що має орієнтуватись учитель, забезпечуючи виконання стандарту.

Програма враховує особливості розвитку дітей з вадами слуху та формування їх когнітивних функцій. З цією метою в програмі передбачено корекційний компонент, який дає змогу активно розвивати саме ті процеси і функції, що страждають внаслідок порушення слуху. Програма спрямована на корекцію психомовленнєвого розвитку учнів з вадами слуху, здобуття ними міцних історико-хронологічних та історико-просторових знань, мотивацію до поглибленого вивчення історії, формування прагнення знати історичне минуле країн, орієнтуватися в історії сьогодення.

Невід'ємною складовою навчальної програми з історії для 5—10 класів загальноосвітніх навчальних закладів є переліки:

- загальноісторичних та конкретноісторичних понять, якими учні мають оперувати у різних навчальних ситуаціях;
- дат і фактів, що їх повинні знати школярі, визначаючи причини, сутність та наслідки подій, явищ і процесів;
- історичних діячів, діяльність яких учні мають уміти характеризувати та висловлювати щодо них власне ставлення;
- культурних пам'яток, обов'язкових для розпізнавання школярами.

Вказана кількість навчальних годин є орієнтовною, може змінюватися у відповідності до діючих Типових навчальних планів. Кількість годин на вивчення тем визначає вчитель з міркувань доцільності у кожному класі.

**Послідовність вивчення курсу
всесвітньої історії по класах**

Клас	Навчальний курс	Кількість годин
6	<i>Інтегрований курс</i> («Всесвітня історія. Історія України»)	70
7	Всесвітня історія	35
8	Всесвітня історія	35

9	Всесвітня історія	35
10	Всесвітня історія	35

Зміст навчального матеріалу й державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Інтегрований курс

(«Всесвітня історія. Історія України»)

6 клас

70 год. (2 години на тиждень)

№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
	2	ПОВТОРЕННЯ Що таке історія. Час і простір в історії. Історичні джерела.	Учень/ учениця: • <i>згадує і пояснює(жестово, за можливістю словесно та дактильно)за допомогою наведених питань вчителя),</i> що таке історія, як історичні процеси розвиваються в часі та просторі, що таке історичні пам'ятки, джерела знань про минуле,	Розвиток умінь орієнтуватись в історичному просторі, отримувати з карти історичну інформацію, визначати тривалість подій, віддаленість від сьогодення. Формування вміння використовувати набуті на уроках історичні компетентності на практиці.

		ВСТУП Своєрідність епохи стародавнього світу як першого етапу в історії людства. Історичні джерела з історії стародавнього світу.	історичні події, хто такі історичні діячі (на прикладі історії України та рідного краю); • <i>має уявлення про</i> основні етапи в історії людства, хронологічні межі історії стародавнього світу, основні види історичних джерел; • <i>здійснює</i> відлік років в історії, <i>співвідносить</i> рік — століття — тисячоліття, <i>визначає</i> тривалість і послідовність історичних подій;	Систематизація, узагальнення вивченого в попередньому класі матеріалу. Формування вміння критичного аналізу історичних фактів та джерел. Розвиток історичної свідомості, історичного і логічного мислення під час вивчення матеріалу, вміння будувати логічні запитання з теми. Вдосконалення навичок аналізу фактів і подій, орієнтуватись в подіях і часі Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу історичними поняттями і термінами.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
		Практичне заняття. Відлік часу в історії стародавнього світу	• <i>розуміє й застосовує поняття і терміни</i> : «історія стародавнього світу», «історичне джерело з історії стародавнього світу», «ера — до Різдва Христового і від Різдва Христового».	Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування історичних дат, подій та наслідків подій відповідно до теми. Формування основи систематичних історичних знань, ціннісних орієнтацій, особистісних переконань. Розвиток навичок користування мовою як засобом спілкування у процесі навчальної діяльності. Формування вміння побудови діалогу з вчителем та учнями. Корекція звуковимови та розширення словникового запасу при засвоєнні термінології.

				Виховання стійкого інтересу до знань про минуле людства.
Розділ І. ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРВІСНИХ ЧАСІВ				
	7	Наукові та релігійні теорії походження людини. Основні етапи антропогенезу. Розселення людей по земній кулі. Форми господарювання первісної людини.	Учень/ учениця: • <i>має уявлення про основні етапи антропогенезу («австралопітек», «пітекантроп», «неандерталець», «людина розумна»)</i> , основні заняття людей на різних етапах первісного суспільства; • <i>показує на карті</i> місця знахідок решток найдавніших людей, стоянки давніх людей на території України, території розселення носіїв трипільської культури;	Розвиток уміння працювати з історичною картою, ставити запитання до історичної карти. Вдосконалення навичок аналізу історичних фактів і подій, уміння зіставляти зображення на малюнку з описами в тексті.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
		Привласнювальні та відтворювальні форми господарства. Суспільна організація (рід — плем'я — община) та організація влади (народні збори — рада старійшин — вождь) за первісних часів. Культура та вірування людей за первісних часів.	• <i>розуміє і застосовує</i> поняття: «рід», «плем'я»; «союз племен», «родова община», «сусідська община», «народні збори», «рада старійшин», «вождь»; • <i>має уявлення про</i> головні винаходи людства доби кам'яного і мідно бронзового віків, первісні форми релігійних вірувань і мистецтво людей за первісної доби; • <i>розуміє і за допомогою вчителя може коротко пояснити (жестово , дактильно , за можливостями словесно)</i> основні ознаки	Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток історичного й логічного мислення під час вивчення матеріалу, вміння будувати логічні запитання з теми. Формування навичок встановлення причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями. Збагачення жестового та словесного мовлення історичними термінами. Формування навичок роботи з

		Практичне заняття. Основні стоянки та пам'ятки первісних людей на території України. Трипільська культура. Господарство, побут і духовне життя носіїв трипільської культури	привласнювального та відтворювального господарства; • <i>за допомогою вчителя стисло порівнює</i> форми господарювання та спосіб життя людини за різних етапів первісної доби; • <i>стисло розповідає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) про</i> організацію влади за первісних часів; значення первісної доби в історії людства.	історичною схемою, картою, складання порівняльних таблиць та розповідей за планом Розвиток в учнів пошукових та дослідницьких якостей . Формування самостійності під час виконання практичних робіт. Розвиток уміння здобувати історичну інформацію, працюючи з ілюстраціями. Формування уміння аналізувати історичну подію та її причини, робити висновки, висловлювати власну думку. Виховання інтересу до стародавньої історії людства.
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ II. ЦИВІЛІЗАЦІЇ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ				
	5	Тема І. СТАРОДАВНІЙ ЄГИПЕТ Вплив природно географічних умов на розвиток єгипетської цивілізації. Повсякдення та господарське життя.	Учень/ учениця: • <i>називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя)</i> хронологічні межі заснування, розквіту та остаточного занепаду держави в Стародавньому Єгипті, основні періоди історії, спорудження пірамід; • <i>показує на карті</i> долину Нілу, територіальні межі та основні центри Стародавнього Єгипту,	Розвиток вміння свідомо читати адаптований історичний текст. Формування вміння простежувати взаємозв'язок між природними умовами і господарським розвитком Стародавнього Єгипту; аналізувати фрагменти давньоєгипетських міфів. Розвиток вміння самостійно працювати з різними історичними

		Утворення держави та цивілізації в Єгипті. Влада, суспільна організація в Стародавньому Єгипті. Будівництво пірамід (Джосер , Хеопс). Розквіт та занепад Єгипту в II тис. до Р. Х. Хатшепсут. Тутмос III. Рамзес II. Архітектура і мистецтво, писемність і освіта.	напрямки завойовницьких походів єгипетських фараонів Тутмоса III та Рамзеса II; •<i>розуміє і застосовує</i> поняття: «ном», «державна», «реформа», «податки і повинності», «ієрогліф», «фараон», «чиновник», «вельможа», «іригація»; •<i>має уявлення про</i> особливості повсякденного та духовного життя, культури стародавніх єгиптян, життя і діяльність історичних постатей; •<i>розуміє і за допомогою вчителя може коротко пояснити (жестово ,за можливостями словесно та дактильно) вплив природно географічних умов на зародження і розвиток держави та цивілізації в Єгипті;</i>	джерелами, скласти коротку розповідь, висловлювати власну думку. Формування навичок встановлення причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями. Розвиток умінь шукати й вибирати інформацію у літературі , бібліотеці , інтернеті , фіксувати її в конспектах, схемах, таблицях. Вдосконалення навичок аналізу історичних фактів і подій, умінь зіставляти зображення на малюнку з описами в тексті.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
		Практичне заняття. Міфи та релігія Стародавнього Єгипту	•<i>має уявлення про</i> особливості розвитку Єгипту в різні періоди його історії, міфологічні та релігійні уявлення давніх єгиптян;	Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів Розвиток навичок орієнтації у часі, читання та переказу історичного тексту, знаходження логічні зв'язки між подіями.
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		

	5	Тема II. ЦИВІЛІЗАЦІЇ ПЕРЕДНЬОЇ ТА ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ. КІММЕРІЙСЬКОСКІФСЬКИЙ СВІТ Вплив природно географічних умов на розвиток цивілізацій Дворіччя в III—II тис. до Р. Х. Вавилон за часів Хаммурапі. Фінікійські містадержави. Фінікійська колонізація. ІзраїльськоІудейське царство.	Учень/ учениця: •<i>називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) хронологічні межі</i> розквіту Вавилону за правління Хаммурапі, ІзраїльськоІудейського царства — Давида і Соломона, НовоАссирійського царства — Ашшурбаніпала, НовоВавилонського царства — Навуходоносора II, Перської держави — Дарія I; •<i>показує на карті</i> територію Дворіччя, Вавилонського царства часів Хаммурапі, фінікійські містадержави, кордони Ізраїльсько Іудейського царства, Перської держави за часів Дарія I, території розселення кіммерійців та скіфів, напрямки фінікійської колонізації;	Корекція звуковимови та збагачення словникового запасу при засвоєнні термінології. Розвиток умінь аргументовано, коректно, толерантно висловлювати свою думку. Удосконалення навичок встановлення взаємозв'язку між природно-географічним розташуванням і господарським розвитком країни. Розвиток умінь аналізувати соціально-економічні і політичні зміни в Ізраїльсько - Іудейському царстві. Формування навичок самостійної роботи з історичною картою і текстом підручника. Розвиток умінь шукати й вибирати інформацію у літературі, бібліотеці, інтернеті, фіксувати її в конспектах, схемах, таблицях.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
		Біблія як історичне джерело. НовоАссирійське та НовоВавилонське царства у першій половині I тис. до Р. Х. (оглядово). Перська держава Ахеменідів.	•<i>розуміє та застосовує поняття:</i> «колонія», «метрополія», «колонізація»; «містодержави», «клинопис», «закон», «Біблія», «пектораль», «скіфський курган»;	Розвиток самостійної пізнавальної діяльності, мовний розвиток (називати події, наслідки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями). Формування вміння побудови діалогу з вчителем та учнями.

		Залізний вік на території сучасної України. Кіммерійськоскіфський світ у взаєминах з цивілізаціями Передньої Азії. Практичне заняття. Історичні джерела про скіфів. Геродот про скіфський похід Дарія I	•<i>стисло розповідає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) про діяльність Соломона та Дарія I;</i> •<i>має уявлення про суспільне, господарське життя та культурну спадщину племен і народів залізного віку, що проживали на території України, внесок цих цивілізацій у культурну спадщину людства; про спосіб життя населення різних цивілізацій Передньої та Центральної Азії і КіммерійськоСкіфського світу.</i> •<i>розуміє і за допомогою вчителя та наведених запитань може коротко пояснити (жестово, за можливостями словесно та дактильно) вплив природно географічних умов Двріччя на зародження держави та цивілізації, роль заліза в історії людства, природно географічних умов Північного Причорномор'я на тип господарювання кіммерійців та скіфів;</i> •<i>має уявлення про внесок цивілізацій Передньої та Центральної Азії, кіммерійців і скіфів у світову культуру.</i>	Розвиток вміння аналізувати історичні явища, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки, виділяти історичні особливості, працювати з картою та історичними джерелами. Формування стійкого інтересу до вивчення історії. Розвиток навичок роботи з документами, як історичними джерелами Розвиток історичного й логічного мислення під час вивчення матеріалу Формування умінь будувати логічні запитання з теми. Розвиток зорової пам'яті, уваги, логічного мислення, умінь лаконічно висловлювати свою історичну думку.
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
	5	Тема III. СТАРОДАВНІ ІНДІЯ ТА КИТАЙ	Учень/ учениця:	Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу історичними термінами Удосконалення навичок встановлення

		Вплив природно географічних умов на розвиток цивілізацій в Індії. Індська цивілізація. Ведійська цивілізація. Суспільний устрій, релігія та повсякденне життя Давньої Індії. Будда та його вчення. Вплив природно географічних умов на розвиток цивілізації в Китаї. Суспільний устрій та повсякденне життя Давнього Китаю. Конфуцій та його вчення. Давньокитайські імперії.	•<i>називає(жестово, за можливостями словесно та дактильно)</i> хронологічні межі утворення та розквіту цивілізацій в Індії та Китаю; •<i>показує на карті</i> долини Інду і Гангу, Хуанхе та Янцзи, територіальні межі й основні центри давніх Індії та Китаю; •<i>розуміє та застосовує</i> поняття: «веди», «імперія», «Великий шовковий шлях», «індуїзм», «буддизм», «конфуціанство»; •<i>стисло розповідає (жестово, за можливостям словесно, та дактильно)</i> про спосіб життя людей стародавньої Індії та Китаю; •<i>розуміє і за допомогою вчителя та навідних запитань може коротко пояснити (жестово ,за можливостями словесно та дактильно)</i> вплив природно географічних умов Індії та Китаю на зародження держави і цивілізації;	взаємозв'язку між природно-географічним розташуванням і господарським розвитком країни та навичок встановлення причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями. Виховання акуратності в записях, працьовитості, інтересу до історичних знань Мотивація учнів до поглибленого вивчення історії. Розвиток історичного і логічного мислення, вміння будувати логічні запитання з теми. Удосконалення навичок роботи з історичною картою й текстом підручника, різними джерелами історичних знань, оперування поняттями. Формування навичок визначення загальних закономірностей і особливостей в розвитку стародавніх держав.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія

		Практичне заняття. Наукові знання, освіта та писемність у Стародавньому Китаї	• <i>має уявлення про суспільний устрій, релігійні погляди і культурні здобутки мешканців давніх Індії та Китаю, внесок цивілізацій Індії та Китаю у світову культуру.</i>	Вдосконалення навичок аналізу історичних фактів і подій, зіставлення зображення з описами в тексті. Сприяння розвитку пізнавальної активності учнів, критичного мислення , спонукання до роботи з додатковою літературою, навчання учнів роботі у групах. Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу. Корекція звуковимови та збагачення словникового запасу при засвоєнні термінології.	
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання			
Розділ III. ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ					
	8	Тема I. СТАНОВЛЕННЯ АНТИЧНОЇ ГРЕЦЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ Вплив природногеографічних умов на розвиток античної грецької цивілізації. Населення Давньої Греції.	Учень/ учениця: • <i>називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) хронологічні межі існування Мінойської та Ахейської палацових цивілізацій, гомерівського періоду, Великої грецької колонізації, заснування перших грецьких поселень на території України.</i>	Формування навичок зорово-просторового сприйняттям при роботі з картографічним матеріалом. Розвиток вміння порівнювати релігійні уявлення різних народів та висловлювати власну думку, застосовувати набуті знання, розвивати критичне мислення. Вдосконалення навичок роботи зі схемами , інформативними текстами.	
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія	

	Практичне заняття. Давньогрецька міфологія і релігія як спосіб світосприйняття людей. Перекази про найдавнішу історію Греції. Археологічне відкриття Мінойської та Ахейської палацових цивілізацій, їх основні центри; розквіт і занепад. Давньогрецьке суспільство за поемами Гомера. Боротьба демосу із знаттю. Грецька тиранія. Велика грецька колонізація. Заснування античних грецьких поселень на території України. Взаємини греків і місцевого населення. Об'єднання Аттики. Законодавча реформа. Ліквідація тиранії в Афінах. Завершення формування Афінського поліса. Спарта. Практичне заняття. Побут та виховання спартанців	• <i>показує</i> на карті Балканський півострів та острови Егейського моря, основні центри Мінойської та Ахейської та античної полісної цивілізацій, основні області Балканської Греції, напрямки Великої грецької колонізації, античні грецькі поселення на території України; • <i>розуміє та застосовує</i> поняття: «елліни», «громадянин», «демос», «аристократія», «драконівські закони», «тиранія»; • <i>стисло розповідає (жестово, за можливостям словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя про спосіб життя людей та культурні пам'ятки Стародавньої Греції;</i> • <i>розуміє і за допомогою вчителя та навідних запитань може коротко пояснити (жестово, за можливостями словесно та дактильно) вплив природногеографічних умов Греції на розвиток цивілізації;</i> • <i>за допомогою вчителя стисло порівнює</i> суспільний устрій, культурні досягнення Мінойської та Ахейської палацових держав, періоду розквіту і занепаду Мінойської та Ахейської цивілізації, реформи Лікурга і Солона;	Формування та розвиток в учнів дослідницьких умінь, навичок пошуково-дослідницької роботи, спостережливості, уміння узагальнювати та мислити аналітично . Виховання толерантного ставлення до різних культур, звичаїв, способу життя . Формування вмінь знаходити на карті місця досліджуваних подій, порівнювати суспільний і державний лад держав, аналізувати відповіді товаришів, визначати свою позицію щодо запропонованих питань теми. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу історичними термінами . Формування стійкого інтересу до вивчення історії. Розвиток навичок роботи з документами, як історичними джерелами. Розвиток уміння здобувати історичну інформацію, працюючи з ілюстраціями. Розвиток вміння правильної побудови речень у стислих розповідях . Формування самостійності під час виконання практичних робіт.
--	--	---	---

	1	<i>Узагальнення. Тематичне оцінювання</i>		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
	6	Тема II. АНТИЧНА ГРЕЦЬКА ЦИВІЛІЗАЦІЯ КЛАСИЧНОЇ ДОБИ Грекоперські війни. Марафонська битва. Похід Ксеркса. Утвердження демократії в Афінах за Перикла. Права і обов'язки громадянина. Негромадянське населення афінського поліса. Господарювання та повсякденне життя в Давній Греції. Античні олімпійські ігри. Сім'я, освіта та виховання афінян. Криза грецького поліса. Демосфен. Підкорення Греції Філіпом II. Практичне заняття. Мистецтво Стародавньої Греції	Учень/ учениця: • називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) хронологічні межі та дати грекоперських воєн, Марафонської битви, перебування Перикла на чолі афінської демократії; • показує на карті Перську державу і Грецію, перебіг грекоперських воєн та місця основних битв; • розуміє та застосовує поняття: «демократія», «права і обов'язки громадянина», «фаланга»; • стисло розповідає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя про пам'ятки давньогрецького мистецтва, повсякденне життя і традиції афінян, становище афінського громадянина; • за допомогою вчителя стисло порівнює устрій та повсякдення Спарти й Афін, спосіб життя і виховання спартанців та афінян; • має уявлення про розвиток науки, культури Греції класичної доби, наслідки грекоперських воєн, діяльність видатних діячів; внесок античної грецької цивілізації в історію людства та України.	Формування навичок аналізу історичного матеріалу, уміння характеризувати історичні постаті, порівнювати та висловлювати власну думку. Сприяння розвитку критичного мислення, закріплення вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Розвиток вміння учнів працювати з історичною картою, підручником, відео джерелами. Виховання культури спілкування, толерантності та поваги до інших народів світу. Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів. Формування негативного ставлення до будь-яких проявів насильства. Мотивація учнів до поглибленого вивчення історії та підвищення рівня загальної культури. Формування самостійності під час виконання практичних робіт

	1	<i>Узагальнення. Тематичне оцінювання</i>		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
	4	Тема III. ДОБА ЕЛЛІНІЗМУ <i>Практичне заняття.</i> Особистість і діяльність Александра Великого за історичними джерелами Елліністичні держави. Основні риси еллінізму. «Зустріч цивілізацій». Культура за елліністичної доби. <i>Практичне заняття.</i> Суспільне, господарське життя та побут в античних полісах на території України	Учень/ учениця: •<i>називає(жестово, за можливостями словесно та дактильно)</i> дати Східного походу Александра Великого, хронологічні межі елліністичного етапу, існування грецьких поселень на території України; •<i>показує</i> на карті кордони держави Александра Великого, центри античної цивілізації на території України, перебіг Східного походу, територіальні межі елліністичних держав, основні центри елліністичної цивілізації; • <i>стисло розповідає (жестово, за можливостями словесно, та дактильно) за допомогою запитань вчителя про</i> діяльність видатних діячів; • <i>розуміє та застосовує</i> поняття: «еллінізм», «музей», «пергамент»; •<i>стисло розповідає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя про</i> пам'ятки елліністичної цивілізації, життя та побут мешканців грецьких	Формування вмінь та навичок роботи з картою, користування різними джерелами історичних знань, оперування поняттями, встановлення логічних зв'язків. Розвиток навичок аналізу історичного матеріалу, умінь характеризувати історичні постаті та події, порівнювати та висловлювати власну думку. Формування навичок зорово-просторового сприйняття при роботі з картографічним матеріалом. Корекція звуковимови, збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів Розвиток вміння правильної побудови речень у стислих розповідях Формування самостійності під час виконання практичних робіт Виховання шанобливого ставлення до культурного внеску народів минулого.

			полісів на території України, повсякденне і духовне життя в Александрії; •має уявлення про внесок елліністичної цивілізації в історію людства та України.	
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ IV. ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ				
	8	Тема І. СТАРОДАВНІЙ РИМ ЗА ЦАРСЬКОЇ ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ДОБИ Вплив природногеографічних умов на життя населення Апеннінського півострова. Виникнення міста Рима. Царська доба в історії Стародавнього Риму. Римська республіка V—І ст.до Р. Х. Боротьба плебеїв з патриціями за свої права. Соціальний устрій та організація влади. Права та обов'язки громадянина*.	Учень/ учениця: •називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) хронологічні межі заснування Рима, Римської республіки, роки Другої Пунічної війни, реформ братів Гракхів, диктатури Цезаря; •показує на карті Апеннінський півострів, Рим, Карфаген, перебіг Другої Пунічної війни, кордони Римської середземноморської держави, римські провінції доби Республіки; •має уявлення про характерні риси суспільного устрою Римської республіки; •стисло розповідає (жестово, за можливостям словесно та дактильно) за допомогою запитань вчителя про побут і повсякденне життя за часів Республіки, римське рабовласницьке помістя, сім'ю і виховання у римлян;	Вдосконалення вмінь встановлювати зв'язок між причинами та наслідками історичних подій. Розвиток вміння учнів працювати з історичною картою, підручником, відео джерелами. Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів. Розвиток зорової пам'яті, уваги, логічного мислення, уміння лаконічно висловлювати свою історичну думку. Розвиток вміння правильної побудови речень у стислих розповідях . Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток уміння здобувати історичну інформацію, працюючи з ілюстраціями . Формування вміння критичного аналізу історичних фактів та джерел.

		Військова експансія Риму й утворення Римської середземноморської держави. Релігія, сім'я і виховання. Криза Римської республіки. Боротьба за республіку: реформи братів Гракхів. Перший тріумвірат і диктатура Цезаря. (оглядово)	• <i>розуміє та застосовує</i> поняття: «республіка», «патриції», «плебеї», «сенат», «консул», «народний трибун», «вето», «легіон», «провінція», «гладіатор», «диктатор», «імператор», «тріумф», «овація»; • <i>за допомогою вчителя стисло порівнює</i> становище патриціїв та плебеїв;	
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
		Практичне заняття. Історичний портрет Цезаря	• <i>має уявлення про</i> особливості республіканського устрою в Римі, демократії, прав та обов'язків громадян, діяльність Цезаря; внесок Риму республіканської доби в історію людства	Удосконалення вміння давати характеристику історичної особистості та її ролі в історії, критично мислити, висловлювати власну думку та поважати думку інших.
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
	8	Тема II. РИМСЬКА ІМПЕРІЯ Римська імперія доби принципату. Октавіан Август. Марк Аврелій.	Учень/ учениця: • <i>називає(жестово, за можливостями словесно та дактильно)</i> хронологічні межі існування Римської імперії, Боспорського царства, виникнення християнства, <i>роки:</i> встановлення принципату Октавіана Августа, поділу імперії на Західну та	Розвиток уміння визначити час вказаних подій. Формування уміння визначати події, історичних осіб за стислими характеристиками. Виховання почуття поваги до людей різних віросповідань, толерантного ставлення до думок інших Розвиток уміння шукати й вибирати

		Місто Рим і його повсякденне життя. Кризові явища в Римській імперії. Реформи Діоклетіана і Константина Виникнення християнства та християнізація Римської імперії. Перетворення християнства на офіційну релігію Римської імперії.	Східну (Візантію), занепад Західної Римської імперії; • <i>показує на карті</i> кордони Римської імперії часів розквіту та занепаду, Західної і Східної римських імперій та м. Константинополя, Боспорського царства, напрямки вторгнення готів і гунів, території, заселені давніми слов'янами та їх сусідами; • <i>розуміє та застосовує</i> поняття: «християнство», «Символ віри», «Святе письмо», «церква», «діаспора», «Велике переселення народів», «Візантія».	інформацію у літературі, бібліотеці, інтернеті, фіксувати її в конспектах, схемах, таблицях. Розвиток умінь аналізувати, порівнювати, критично мислити, висловлювати власну думку, толерантно ставитись до представників різних релігій.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
		Практичне заняття. Культура Давнього Риму. Розпад Римської імперії на Західну та Східну (Візантію). Початок Великого переселення народів. Захоплення Риму варварами.	• <i>стисло розповідає (жестово, за можливостям словесно та дактильно) за допомогою запитань вчителя про</i> імператорський Рим, пам'ятки давньоримської архітектури, побут і повсякденне життя в імператорському Римі, становище перших християн, заняття, побут, духовне життя давніх слов'ян; • <i>має уявлення про</i> реформи Діоклетіана та Константина, суспільний устрій Римської імперії, кризові явища в Римській імперії, зміни у ставленні держави до християнської церкви; діяльність видатних діячів;	Формування самостійності під час виконання практичних робіт. Розвиток вміння аналізувати, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки, виділяти історичні особливості, працювати з картою та історичними джерелами. Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів. Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.

		Практичне заняття. Історичні джерела про суспільне та господарське життя і духовний світ давніх слов'ян	• <i>наводить приклади</i> (жестово, за можливостями словесно та дактильно) речових пам'яток історії давніх слов'ян, кризових явищ у Римській імперії, зміни у ставленні держави до християнської церкви.	Розвиток вміння свідомо читати адаптований історичний текст.
	1	Тематичне оцінювання		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
	1	Узагальнення до курсу: «Внесок народів стародавнього світу в історію людства. Роль стародавнього періоду в історії України»	Учень/ учениця: • <i>пояснює</i> (жестово, за можливостям словесно та дактильно), що таке історія стародавнього світу; • <i>називає</i> (жестово, за можливостям словесно, та дактильно) хронологічні межі історії стародавнього світу; • <i>показує</i> на карті місця зародження й розвитку давніх цивілізацій; • <i>стисло розповідає</i> (жестово, за можливостями словесно та дактильно) про основні цивілізаційні здобутки цивілізацій Стародавнього світу; • <i>висловлює судження</i> (жестово, за можливостями словесно та дактильно) щодо ролі та значення історії стародавнього світу в розвитку європейської та світової цивілізації.	Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів. Розвиток уміння робити висновки, добирати факти для пояснення тверджень, аргументовано висловлювати власну думку.
	2	Резерв		

7 клас
35 год. (1 година на тиждень)

№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
	2	ПОВТОРЕННЯ Цивілізаційна спадщина стародавнього світу. ВСТУП Середньовіччя як епоха розвитку людства. Хронологічні межі й періодизація, джерела вивчення історії Середньовіччя	Учень/ учениця: •має уявлення про основні події та характеристики історичного розвитку людства у стародавню добу; •називає (жестово , за можливостями словесно та дактильно)за допомогою навідних запитань вчителя хронологічні межі та періодизацію Середніх віків; • розуміє і застосовує поняття: «Середні віки», «цивілізація», «варвари»; •має уявлення про види джерел з історії Середньовіччя	Розвиток в учнів уміння визначати послідовність та тривалість подій, їх віддаленість від сьогодення. Формування уявлення про роль Середньовіччя у світовій історії Розвиток уміння виділяти сутнісні ознаки історичного періоду чи етапу. Формування розуміння історичної хронології, причиново – наслідкових зв'язків, відчуття епохи Корекція звуковимови та збагачення словникового запасу при засвоєнні термінології. Формування навичок роботи з історичними текстами, схемами й таблицями Виховувати інтерес до Середньовіччя як історичної та культурної доби
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ І. Розділ І. ПЕРШІ СЕРЕДНЬОВІЧНІ ДЕРЖАВИ				

	5	Велике переселення народів. Зв'язок людини і природи у Середньовіччі та рух населення. Утворення «варварських королівств». Франкська держава. Хлодвіг. Імперія Карла Великого та її поділ. Утворення Візантійської імперії. Правління Юстиніана. Протистояння ворогам. Культура Візантії. Вплив природно географічних умов Аравії на спосіб життя її населення. Мухаммад і виникнення ісламу. Розквіт і занепад Халіфату. Знання та культура арабського світу.	Учень/ учениця: •<i>називає (жестово , за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> час Великого переселення народів, існування Франкського королівства, Франкської та Візантійської імперій, Арабського Халіфату, життя Мухаммеда, виникнення ісламу, дати падіння Західної Римської імперії, утворення Франкської імперії, Верденського договору, початку ісламського літочислення, загибелі Візантійської імперії; •<i>розуміє і застосовує</i> поняття: «Велике переселення народів», «міграція», «варварське королівство», «Халіфат», «арабський світ», «іслам», «Коран»; •<i>показує на карті(за допомогою вчителя)</i> напрямки Великого переселення народів, території «варварських» королівств, Франкської імперії, Візантії, Арабського Халіфату в різні періоди Середньовіччя; •<i>має уявлення про</i> причини, сутність і наслідки Великого переселення народів	Розвиток історичного й логічного мислення під час вивчення матеріалу, вміння будувати логічні запитання з теми. Формування вміння характеризувати діяльність історичної особи, аналізувати за допомогою карти територіальні зміни Візантійської імперії . Розвиток умінь встановлювати причиново – наслідкові зв'язки, порівнювати і розділяти інформацію . Вдосконалення умінь зіставляти зображення на малюнку з описами в тексті. Розвиток умінь аналізувати, порівнювати, критично мислити, висловлювати власну думку, толерантно ставитись до представників різних релігій. Удосконалення навичок встановлення взаємозв'язку між природно-географічним розташуванням і господарським розвитком країни .
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія

		Практичне заняття. Вплив перших середньовічних імперій на європейську історію	•має уявлення про досягнення франкської, візантійської та арабської культури •стисло характеризує (жестово, за можливостям словесно та дактильно і за допомогою запитань вчителя) Франкську та Візантійську імперії, Арабський Халіфат, повсякденне життя і світосприйняття населення цих держав, діяльність видатних діячів; •стисло розповідає (жестово, за можливостям словесно та дактильно) про значення ісламу для арабської і світової культури та історії; •називає (жестово , за можливостями словесно та дактильно і за допомогою наведених запитань вчителя) діячів раннього Середньовіччя; •має уявлення про внесок Франкської та Візантійської імперій, Арабського Халіфату в світову духовну спадщину.	Розвиток зорової пам'яті, уваги, уміння лаконічно висловлювати свою історичну думку. Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів . Розвиток навичок орієнтації у часі, читання та переказу історичного тексту, знаходження логічні зв'язки між подіями. Формування самостійності під час виконання практичних робі . Розвиток уміння здобувати історичну інформацію, працюючи з ілюстраціями. Мотивація учнів до поглибленого вивчення історії.
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ II. СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ СВІТ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ				

	5	Нова структура суспільства і теорія трьох станів. Роль християнської церкви в становленні середньовічного суспільства. Практичне заняття. Рицарські традиції. Замки. Життя селян. Виникнення міст, їх забудова і мешканці. Боротьба городян із сеньйорами, міські комуни. Ремесло та цехи. Торгівля й гільдії. Міська культура. Городянин — людина нового типу.	Учень/ учениця: •<i>називає (жестово , за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> основні стани середньовічного суспільства; характерні риси цехового ремесла; •<i>показує на карті</i> центри ремесла і торгівлі, основні торговельні шляхи Середньовіччя; •<i>розуміє і застосовує</i> поняття: «стани», «феод», «цех», «гільдія», «лихварство», «міська комуна»; •<i>має уявлення про</i> середньовічне місто, феодальний замок, повсякденне життя і традиції середньовічної людини; •<i>наводить приклади (жестово , за можливостями словесно та дактильно і за допомогою навідних запитань вчителя)</i> успішної боротьби городян із сеньйорами, технічних досягнень;	Розвиток вміння досліджувати суспільні явища та події , порівнювати становище різних станів середньовічного суспільства. Корекція звуковимови та збагачення словникового запасу при засвоєнні термінології. Розвиток уміння аргументовано, коректно, толерантно висловлювати свою думку. Удосконалення навичок роботи з історичною картою й текстом підручника, різними джерелами історичних знань, оперування поняттями. Формування самостійності під час виконання практичних робіт . Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування історичних дат, подій та наслідків подій відповідно до теми . Продовжувати формувати історичний світогляд й мислення учнів, стимулювати творчу активність. Розвиток уміння здобувати історичну інформацію, працюючи з ілюстраціями . Вдосконалення навичок роботи зі схемами , інформативними текстами.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія

		Практичне заняття. Розвиток техніки та повсякденне життя людини у середні віки. Житло, одяг, сім'я	•<i>має уявлення про</i> структуру середньовічного суспільства, роль християнської церкви у житті суспільства середньовічної доби, особливості повсякденного життя і світосприйняття різних верств населення; •<i>розуміє і за допомогою вчителя може коротко пояснити (жестово, за можливостями словесно, дактильно)</i>причини, сутність і наслідки формування нової структури суспільства, виникнення міст	Розвиток вміння правильної побудови речень у стислих розповідях. Формування та розвиток в учнів дослідницьких умінь, навичок пошуково-дослідницької роботи, спостережливості, вміння узагальнювати та мислити аналітично. Збагачення словникового та жестового запасу за рахунок засвоєння історичних понять і термінів.
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
Розділ III. ЄВРОПЕЙСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ДЕРЖАВИ В X—XV ст.				
	7	Практичне заняття. Походи вікінгів та нормандські завоювання. Вільгельм Завойовник. Хрестові походи. Взаємовідносини європейського та східного світів.	Учень/ учениця: • <i>називає (жестово , за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> хронологічні межі походів вікінгів, Хрестових походів , Столітньої війни • <i>має уявлення про</i> нормандське завоювання Англії, посилення королівської влади за Генріха II Плантагенета в Англії, Філіппа IV Красивого у Франції.	Розвиток вміння складати історико – психологічні портрети, аналізувати отриману інформацію, характеризувати історичні процеси та явища. Формування навичок самостійної роботи з історичною картою і текстом підручника. Розвиток вміння встановлювати причиново – наслідкові зв'язки, порівнювати і розділяти інформацію .
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія

		Середньовічні держави: від роздробленості до становопредставницьких монархій. Становопредставницькі органи у європейських країнах. Англія та Франція у XII—XV ст. Генріх II Плантагенет, Філіпп IV Красивий. Столітня війна. Подвиг Жанни Д'Арк. Практичне заняття. Велика хартія вольностей. Оттон I. Закріплення територіальної роздробленості Священної Римської імперії та Італії. Фрідріх II. Мусульманська Іспанія та Реконкіста. Утворення королівства Іспанія. Ізабелла, Фердинанд	• <i>називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> дати утворення Священної Римської імперії, початку скликання англійського парламенту, Генеральних штатів у Франції; • <i>показує на карті</i> території зазначених країн у різні періоди Середньовіччя, напрямки походів вікінгів, Хрестових походів, основні події Столітньої війни, перебіг Реконкісти; • <i>розуміє і застосовує</i> поняття: «вікінги», «Хрестові походи», «парламент», «становая монархія», «кортеси», «Генеральні штати», «сейм», «Реконкіста», «Столітня війна», «Золота булла»; • <i>має уявлення про</i> взаємовплив держав і народів під час походів вікінгів, Хрестових походів; • <i>розуміє і за допомогою вчителя може коротко описати (жестово, за можливостями словесно, дактильно)</i> походи вікінгів, Хрестові походи, життя мешканців Європи у мирний та воєнний час, подвиг Жанни Д'Арк;	Формування вміння побудови діалогу з вчителем та учнями. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування історичних дат, подій та наслідків подій відповідно до теми Корекція звуковимови та розширення словникового запасу при засвоєнні термінології. Розвиток умінь шукати й вибирати інформацію у літературі, бібліотеці, інтернеті, фіксувати її в конспектах, схемах, таблицях. Мотивація учнів до поглибленого вивчення історії. Розвиток вміння свідомо читати адаптований історичний текст. Формування навичок зорово-просторового сприйняття при роботі з картографічним матеріалом. Розвиток умінь аргументовано, коректно, толерантно висловлювати свою думку.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія

			•<i>стисло характеризує (жестово, за можливостям словесно та тактильно)за допомогою запитань вчителя</i> Перший та Четвертий Хрестові походи, основні історичні події в європейських країнах у Х—XV ст.; •<i>за допомогою вчителя стисло порівнює</i> історичний шлях Англії, Франції, Італії, Німеччини в добу Середньовіччя; •<i>має уявлення про</i> напрями діяльності зазначених історичних діячів; •<i>висловлює судження (жестово, за можливостями словесно та тактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> ,щодо значення походів вікінгів, Хрестових походів, виникнення парламентів	
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ IV МАТЕРІАЛЬНИЙ І ДУХОВНИЙ СВІТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ				
4		Середньовічні школи та університети. Початок наукових досліджень. Винаходи. Книгодрукування. Вплив церкви на середньовічне суспільство. Раннє Відродження і гуманізм.	Учень/ учениця •<i>називає (жестово , за можливостями словесно та тактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> хронологічні межі поширення романського і готичного стилів, раннього Відродження, дати винайдення книгодрукування, церковного розколу; •<i>показує на карті</i> університетські центри, територію поширення	Розвиток вміння аналізувати історичні явища, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки, виділяти історичні особливості, працювати з картою та історичними джерелами. Мотивація учнів до поглибленого вивчення історії . Розвиток зорової пам'яті, уваги, логічного мислення, уміння лаконічно

		Практичне заняття. Християнські храми у житті середньовічних європейців	православ'я і католицизму, місцезнаходження найвідоміших пам'яток культури; • <i>розуміє і застосовує</i> поняття: «університет», «єретик», «інквізиція», «Відродження», «гуманізм», «романський стиль», «готичний стиль»; • <i>має уявлення про</i> навчання у школах та університетах, романський і готичний храми, пам'ятки європейської культури	висловлювати свою історичну думку. Формування уміння будувати логічні запитання з теми. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу історичними термінами. Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток уміння шукати й вибирати інформацію у літературі, бібліотеці, інтернеті, фіксувати її в конспектах, схемах, таблицях.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
			• <i>наводить приклади (жестово, за можливостями словесно, дактильно)</i> визначних здобутків середньовічної культури; • <i>має уявлення про</i> вплив церкви на середньовічне суспільство, боротьбу церкви з єретиками, внесок Р. Бекона, Й. Гутенберга, П. Абеляра, Данте, Петрарки, С. Боттічеллі, Донателло у світову культуру; • <i>за допомогою вчителя стисло порівнює</i> романський і готичний храми, середньовічну і сучасну освіту;	Формування та розвиток в учнів дослідницьких умінь, навичок пошуково-дослідницької роботи, спостережливості, уміння узагальнювати та мислити аналітично. Розвиток уміння робити висновки, добирати факти для пояснення тверджень, аргументовано висловлювати власну думку.

			•розуміє і за допомогою вчителя може коротко пояснити (жестово, за можливостями словесно, дактильно) причини і наслідки появи та розвитку гуманістичних ідей	
	1	Узагальнення. Тематичне оцінювання		
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ V. КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ				
	4	Польське королівство. Казимир III. Угорське королівство. Іштван I. Ян Гус і гуситські війни. Новгородська боярська республіка. Александр Невський. Утворення та зміцнення Московської держави. Дмитрій Донської. Правління Івана III. Практичне заняття. Виникнення слов'янської писемності. Кирило і Мефодій	Учень/ учениця: •називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя хронологічні межі посилення Угорщини, Польщі, об'єднання земель ПівнічноСхідної Русі навколо Москви, правління Івана III, гуситських війн; дати Невської битви, Льодового побоїща, Куликовської битви; •показує на карті території зазначених країн у різні часи Середньовіччя, напрямки походів монголів, перебіг гуситських війн, місця головних битв; •розуміє і застосовує поняття: «гусити», «гуситські війни», «віче», «Новгородська боярська республіка», «баскак», «ярлик», «Боярська дума», «Судебник»; •має уявлення про пам'ятки культури і побут Польщі, Угорщини, Чехії та Московської держави;	Розвивати вміння щодо роботи з історичними фактами, які дають узагальнену картину минулого. Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу. Корекція звуковимови та збагачення словникового запасу при засвоєнні термінології. Формування вміння побудови діалогу з вчителем та учнями. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування історичних дат, подій та наслідків подій відповідно до теми Вдосконалення навичок аналізу історичних фактів і подій, зіставлення зображення з описами в тексті. Формування вмінь та навичок роботи з картою, користування різними джерелами історичних знань, оперування поняттями, встановлення логічних зв'язків. Розвиток уміння шукати й вибирати інформацію у літературі, бібліотеці,

				інтернеті , фіксувати її в конспектах, схемах, таблицях.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
			•<i>стисло характеризує (жестово, за можливостям словесно та дактильно) за допомогою запитань вчителя</i> розвиток Польського й Угорського королівств, Московської держави, Новгородської республіки; • <i>за допомогою вчителя стисло порівнює</i> Новгородську республіку та Московську державу; •<i>розуміє і за допомогою вчителя та навідних запитань може коротко пояснити (жестово, за можливостями словесно та дактильно)</i> причини, хід, наслідки гуситських війн; •<i>стисло розповідає (жестово, за можливостям словесно та дактильно) за допомогою запитань вчителя про</i> внесок Кирила і Мефодія, культури країн Центральної та Східної Європи у світову духовну спадщину	Розвиток вміння правильної побудови речень у стислих розповідях. Вдосконалення навичок роботи зі схемами , інформативними текстами. Формування та розвиток в учнів дослідницьких умінь, навичок пошуково-дослідницької роботи, спостережливості, уміння узагальнювати та мислити аналітично.
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
Розділ VI. СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ СХІД				
	2	Середньовічне суспільство Індії та Китаю (оглядово).	Учень/ учениця	Формування навичок зорово-просторового сприйняттям при роботі з картографічним матеріалом

		Утворення Османської імперії. Правління Мехмеда II	•<i>називає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою навідних запитань вчителя</i> дату утворення Османської імперії, основні стани індійського і китайського суспільств; •<i>показує на карті</i> території Індії, Китаю, Османської імперії в різні періоди Середньовіччя, напрямки завойовницьких походів Османської імперії; •<i>розуміє та застосовує поняття::</i> «варни», «санскрит», «туркиосмани», «султан», «яничар»; •<i>має уявлення про</i> пам'ятки культури Індії, Китаю та Османської імперії епохи Середньовіччя; •<i>наводить приклади (жестово, за можливостями словесно, дактильно) досягнень</i> культури Індії, Китаю та Османської імперії епохи Середньовіччя. •<i>стисло характеризує (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою запитань вчителя</i> діяльність Мехмеда II;	Розвиток уміння аргументовано, коректно, толерантно висловлювати свою думку. Формування навичок аналізу історичного матеріалу, уміння характеризувати історичні постаті, порівнювати та висловлювати власну думку. Розвиток в учнів пошукових та дослідницьких якостей. Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток хронологічних вмінь, історичного і логічного мислення під час вивчення історичного матеріалу Корекція звуковимови та збагачення словникового запасу при засвоєнні термінології. <i>Розвиток в учнів уміння встановлювати причино-наслідкові зв'язки, працювати з джерелами інформації, робити нескладні висновки</i>
№ з/п	Ксть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
			•<i>стисло розповідає (жестово, за можливостями словесно та дактильно) за допомогою запитань вчителя про</i> внесок середньовічних Індії, Китаю та Османської імперії у світову духовну спадщину	Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування історичних дат, подій та наслідків подій відповідно до теми.

	1	Тематичне оцінювання		
	1	Узагальнення до курсу: «Внесок цивілізацій Середньовіччя в історію людства та становлення сучасної Європи»	Учень/ учениця: • має уявлення про основні цивілізаційні здобутки та суспільні виклики середньовічної доби; • висловлює судження (жестово, за можливостями словесно та дактильно) щодо ролі та значення Середніх віків у розвитку європейської цивілізації.	Формування вміння використовувати набуті на уроках історичні компетентності на практиці. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу історичними поняттями і термінами Формування вміння критичного аналізу історичних фактів та джерел.
	1	Резерв		